

Josep Costa: ¡del 'beat' al 'vits'!

Ginsberg viu al Lower East Side. Quan vam arribar, la porta estava tancada i els timbres dins, de manera que el vam anar a trucar per telèfon. Ginsberg digué: 'quan sigueu a la porta, crideu-me pel nom'. Plovia, Kenny i jo no dúiem paraigua i anàvem xops. Ginsberg ens esperava a la porta, duia una càmera penjada al coll, havia estat fent fotos des de la finestra de la cuina. Ràpidament, vam entrar en una habitació i va sortir-ne amb unes fotos de Robert Frank. En una hi havia Jack Kerouac. En una altra, Lou Reed. En una altra, Bob Dylan... Ginsberg ens va fer passar al seu estudi».

Darrere el Paral·lel, Pep Costa assaja un dels seus imminents espectacles en cartellera. Entre la direcció i la traducció, Costa, barceloní però arrelat al Prat, viu intensament el teatre, combina la seva feina de professional en una oficina, viatja cada any als EUA i d'allà s'emporta piles de textos que reflecteixen la realitat més quotidiana. Amb tres espectacles alhora en cartellera, un quart en preparació a punt d'estrenar, i el projecte d'una obra sobre la temàtica de la sida, que es podria veure la pròxima temporada, la seva és una targeta de visita que ja es va consolidar amb el muntatge de *Danny i Roberta*, del cinèfil John Patrick Shanley, coincidint amb la projecció d'*Hechizo de luna*. Mentre del TUB/Teatre Urbà de Barcelona, ha estrenat a Teixidors-Teatreneu *Cul-de-sac*. El Poliorama ha vist *Johnny va agafar el seu fusell*, amb Pep Munné. El Regina veurà de seguida *Vint per vint*, una estrena del jove Josep Barbero, i als Teatres de l'Institut presenta *Vits!*, un musical intencionadament premeditat sobre textos mítics de la generació *beat* acompanyat d'una sèrie d'activitats paral·leles a l'espectacle que tenen lloc en aquesta segona quinzena d'octubre.

—¿Si no visquessis al Prat, i visquessis a Nova York, què faries?

—Teatre, és clar!

—¿Es pot parlar, ni que faci de mal dir, d'una certa especialització en textos d'obres d'autors americans?

—No, no és una especialització. En realitat són autors amb els quals coincideixo i obres sobretot que m'agraden.

—¿Com han de ser els actors i les actrius amb els quals treballa Josep Costa?

—Per a mi, és bàsic que els actors tinguin activitat. Si l'actor es mou, participa, proposa canvis, la traducció acaba donant un resultat molt millor.

—¿Per què temes tan actuals, de carer, i autors tan contemporanis?

—La veritat és que amb el grup que he portat molts anys al Prat hem fet clàssics de sempre. La intenció de treballar ara amb contemporanis és perquè crec fermament que el públic necessita aquesta identificació amb el que passa a l'escenari. Que s'hi senti representat. I això passa molt sovint amb els personatges que últimament hem vist i els que ara veurem.

—¿I aquest joc lingüístic entre beat i vit del muntatge musical presentat a l'Institut del Teatre?

—Buscava aquesta relació entre anglès i català. I la fonètica m'ho va solucionar. Té molt a veure amb el que surt a l'espectacle que és una mena d'antologia de la generació anomenada *beat*, dels escriptors més coneguts potser com William S. Burroughs, Gregory Corso, Allen Ginsberg i Jack Kerouac. Una generació entre els cinquanta i els seixanta que per a mi significa el canvi rotund.

—I d'aquesta barreja de fragments i d'imatges, en fas un musical...

—Sí. Són poemes traduïts, fragments de novel·les, textos suggerents, molta música, adaptació i un cert acostament al que en podríem dir cabaret, el cabaret literari. Un musical inusual, potser com qualsevol, sense l'aparatositat del que potser entenem per musical. Del *blues* al *rock*, del *heavy metal* a una balada... I els textos, en la seva majoria, són cantats.

—Un traductor i un director amb tanta cartellera deu tenir la vida solucionada...

—No. En absolut. Encara funciona

Danny i Roberta i no és que m'hi pugui dedicar exclusivament.

—Però t'agradaria viure'n...

—No ho sé. A mi m'agrada molt la paraula *amateur*. Jo treballo en una oficina. I si hagués de dedicar-me absolutament al teatre, em sembla que acabaria cansant-me'n. Sobretot perquè hauria de fer coses que potser no m'agradarien gens. M'agrada fer coses amb les quals m'hi senti a gust. He estat treballant amb més de seixanta muntatges al Prat i si no hagués estat per aquest interès *amateur* no sé si hi hauria estat.

—¿No et sembla que el públic idealitza el paper de la gent de l'espectacle i li costa d'entendre que es pot ser oficinista i a la vegada traductor o director?

—Per a mi no representa cap problema. És la meua vida. A Estats Units, és molt normal que un actor, o un director, o un autor estigui fent una altra cosa totalment diferent.

—¿En quin moment decideixes fer traducció i de textos teatrals, a més? ¿Hi ha un interès teatral, literari, lingüístic...?

—En té la culpa en Ginsberg. Per això, en aquest cicle dels Teatres de l'Institut hi ha una sessió que hem titulat «El meu Ginsberg». De fet, he traduït el que m'ha agradat. I he publicat també traducció de novel·la en aquesta mateixa línia.

—¿I a Estats Units, què hi tens que hi vas cada any?

—Sobretot el teatre. Hi vaig per veure-hi teatre. Cada vegada menys els musicals, perquè els muntatges s'han encarat molt i els musicals dels Estats Units darrerament són anglesos i particularment els odio, perquè odio l'avorriment. *Els miserables* és una obra avorridíssima, *El fantasma de l'òpera* és avorridíssima... Per tant em llanço al musical americana perquè barreja més elements, la dansa per exemple. I sobretot m'hi interesso molt per

«Si hagués de dedicar-me absolutament al teatre, em sembla que acabaria cansant-me'n».

aquestes sales que presenten obres del que passa ara mateix.

—Quan vas traduir Patrick Shanlley, ¿no hi hauria hagut un ressò molt més impactant si, per fer un supòsit, en lloc del català hagués estat una altra llengua?

—Ja ha passat això. El *Danny i Roberta* en castellà, que va córrer uns mesos per Madrid, va sonar molt més fort. Un llenguatge més viu i comprovable. En català, la versió podia semblar forçada per no trobar la referència lingüística al carrer. Passa que curiosament la televisió el va fent més familiar cada vegada amb les sèries traduïdes.

—¿Què acostia a la teva línia el text de Joan Barbero que es presenta al Regina?

—Es tracta del món universitari. Coses molt contundents. Breus. Coses petites que toquen amb el que ens passa cada dia. *Vint per vint* va ser finalista del premi Ignasi Iglésias i crec que demostrarà que tenim un altre autor jove, molt jove.

—I hi ha un projecte per a la temporada vinent...

—Sí, et deus referir a *Un cor normal*, que es publica aviat i que és una traducció de Larry Kramer. Probablement puguem estrenar amb el TUB,

l'octubre de l'any que ve. És un obra sobre el tema de la sida en la qual treballaria en Munné i que representa una història d'aquest fenomen des del 1981 fins al 1985, amb una barreja d'història personal, amb una progressió que deixa ben clara la posició, tant del govern dels Estats Units, com de segons quins sectors de la premsa i altres incidències que l'acosten al document. L'autor és el mateix que va fer el guió de *Mujeres enamoradas*, que es va veure amb la Glenda Jackson. És un projecte que segueix la nostra línia però que crec que toca molt més de prop un text molt viu.

Andreu Sotorra